

Geschiedenis:

'Weltpolitik'

Keizerrijk: 1888-1914

Wilhelm II maakte er geen geheim van dat hij vond dat Duitsland omhoog gestuwd moest worden in de vaart der volkeren. Aan zijn *Weltpolitik* lagen zowel economische als machtpolitieke motieven ten grondslag. Het nieuwe beleid werd geen succes.

Wilhelm II en zijn adviseurs ontwikkelden een nieuwe buitenlandse politiek. Zij vonden dat het Duitse Rijk nog helemaal niet volgroeid was. Het *Rückversicherungsvertrag* met Rusland werd niet verlengd. Bismarcks alliantiepolitiek werd verlaten en vervangen door de zogenoemde *Weltpolitik*.

De koloniale politiek, die onder Wilhelm I terughoudend was ingezet, werd aan het eind van de negentiende eeuw hoeksteen van het beleid: Duitsland moest net als Engeland een groot koloniaal rijk worden, een *Weltmacht*. Economische en machtpolitieke motieven liepen hierbij door elkaar. De koloniën zouden veel geld opbrengen en het prestige van Duitsland vergroten. Ook kon de populaire imperialistische politiek dienst doen als bliksemafleider voor binnenlandse problemen.

De *Weltpolitik* bracht Duitsland internationaal in een isolement. Rusland sloot al in 1894 een geheime Frans-Russische alliantie en ook Engeland en Frankrijk zochten toenadering tot elkaar. Zij sloten in 1904 de zogenaamde Entente Cordiale. Tot grote schrik van de Duitsers sloten de Russen in 1907 bij dit bondgenootschap aan: de Triple Entente. De angst van Bismarck, een mogelijke tweefrontenoorlog met Frankrijk en Rusland was bewaarheid.

Eerste en Tweede Marokkocrisis

Dat de spanningen tussen Frankrijk en Duitsland toenamen bleek vooral tijdens twee Marokkocrisis. De eerste Marokkocrisis in 1905-1906 was een bewuste provocatie van keizer Wilhelm II in de hoop een wig te drijven tussen Frankrijk en Groot-Brittannië. De keizer bracht een staatsbezoek aan de sultan van Marokko, die steeds afhankelijker werd van Frankrijk. Wilhelm II beloofde de onafhankelijkheid van de sultan te garanderen, waarmee hij Duitsland internationaal isoleerde. Dat bleek tijdens de door de Duitse keizer zelf geëntameerde internationale conferentie te Algeciras in 1906. Alleen Oostenrijk-Hongarije steunde Duitsland.

In 1911 bezette Frankrijk Fes en Rabat met als argument bedreigde landgenoten te beschermen. De Duitse keizer reageerde door de kanonneerboot de SMS Panther naar de Frans-Marokkaanse havenstad Agadir te sturen. Na veel diplomatiek verkeer werd een oplossing gevonden in het afstaan van 250.000 km² gebied van Frans-Congo aan Duitsland. Het gebied werd omgedoopt tot Neukamerun. Duitsland stond toe dat Frankrijk van Marokko een protectoraat maakte. Deze Marokkocrisis deed bij velen in Europa alarmbellen rinkelen. Zij vreesden dat de toekomst steeds meer bepaald zou worden door de inzet van geweld.

In 1912 en 1913 vonden twee oorlogen plaats op de Balkan. Deze zetten de tegenstellingen tussen de twee Europese allianties op scherp. Voor de Duitse regering was dit echter geen reden om de *Weltpolitik* af te zwakken. Zij wilde de status van Duitsland als Europese grootmacht bevestigd zien.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/31/weltpolitik>